

หลักสูตรอบรมอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)

กรมส่งเสริมการเกษตร
ถนนพหลโยธิน จตุจักร กรุงเทพฯ

คำนำ

กรมส่งเสริมการเกษตรได้รับมอบหมายจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้ดำเนินงานโครงการพัฒนาอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.) โดยได้ดำเนินการคัดเลือก อกม.หมู่บ้านละ ๑ คน เพื่อทำหน้าที่เป็นตัวแทนและผู้ประสานงานระหว่างอาสาสมัครเกษตรกรแต่ละประเภท รวมทั้งเพื่อให้ประสานงานการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเกษตรของหมู่บ้าน กับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๕ ได้กำหนดเป้าหมายที่จะพัฒนาศักยภาพของ อกม.ให้มีทักษะในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ สามารถช่วยเหลือการปฏิบัติงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หลักสูตรอบรมอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.) ที่จัดทำขึ้นนี้เป็นผลจากการสัมมนาจัดทำหลักสูตรเพื่อใช้ในการอบรม อกม. โดยมีผู้เข้าสัมมนาประกอบด้วย ผู้แทนหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้แทนสำนักส่งเสริม และพัฒนาการเกษตรเขต ผู้แทนสำนักงานเกษตรจังหวัดและอำเภอ ผู้แทน อกม. และเจ้าหน้าที่ส่วนกลาง จำนวนทั้งสิ้น ๗๐ คน ระหว่างวันที่ ๒๖ - ๒๙ มี.ค. ๒๕๕๕ ณ วังยาวริเวอร์ไซด์ รีสอร์ท จ.นครนายก เพื่อนำไปใช้ในการอบรม อกม. จำนวน ๗๕,๑๘๑ คนทั่วประเทศ ให้มีขีดความสามารถในการปรับปรุงงานต่อไป

กรมส่งเสริมการเกษตร

มีนาคม ๒๕๕๕

สารบัญ

	หน้า
คำแนะนำเกี่ยวกับหลักสูตร	๑
บทบาทหน้าที่ของ อกม. ในการขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.)	๒
บทบาทหน้าที่ของ อกม. ในการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ (ทพศ.)	๓
บทบาทหน้าที่ของ อกม. ในการจัดทำแผน/การถ่ายทอดความรู้	๔
บทบาทหน้าที่ของ อกม. ในการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัย	๕
กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์	๖
รายละเอียดขั้นตอนกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์	๗
บทบาทหน้าที่และความสำคัญของ อกม.	๘
เทคนิคการถ่ายทอดความรู้	๙
การขึ้นทะเบียนของเกษตรกร (ทบก.)	๑๐
การขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ (ทพศ.)	๑๑
กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร	๑๒
การช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัย	๑๓
ภาคผนวก	
การปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)	๑๔ - ๒๑
ทะเบียนเกษตรกร	๒๒ - ๒๗

คำแนะนำเกี่ยวกับหลักสูตร

๑. หลักสูตรอบรมอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ประกอบด้วย ๗ หัวข้อวิชา คือ
  - ๑.๑ กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์
  - ๑.๒ บทบาทหน้าที่และความสำคัญของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)
  - ๑.๓ เทคนิคการถ่ายทอดความรู้
  - ๑.๔ การขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.)
  - ๑.๕ การขึ้นทะเบียนผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ (ทพศ.)
  - ๑.๖ กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร
  - ๑.๗ การช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัย
๒. หัวข้อวิชาที่ ๑ – ๓ เป็นพื้นฐานความรู้ทั่วไปที่อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) ควรทราบและเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของ อกม. ในการปฏิบัติงาน
๓. หัวข้อวิชาที่ ๔ – ๗ เป็นหัวข้อวิชาหลักที่ต้องการเน้นให้ อกม. มีความรู้ ความเข้าใจ และนำไปปฏิบัติจริง ในลักษณะของการช่วยประสาน/ประชาสัมพันธ์ และการให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องทั้งต่อเกษตรกร และเจ้าหน้าที่ เพื่อให้การปฏิบัติงานของ อกม. เป็นไปทั้งในลักษณะการสนับสนุนการทำงานของภาครัฐตามนโยบายของรัฐบาล ดังนั้น ในการอบรม อกม. ตามหัวข้อวิชาที่ ๔ – ๗ วิทยากรผู้ถ่ายทอดจะต้องเน้นประเด็นสำคัญที่ต้องการให้ อกม. ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ให้ชัดเจนว่าต้องการให้ อกม. ช่วยเหลือในเรื่องอะไรบ้าง ทั้งนี้ ได้ประมวลผลจากการสัมมนาจัดทำหลักสูตร อกม. โดยได้สรุปบทบาทหน้าที่ของ อกม. ในแต่ละเนื้อหาวิชาไว้ในหน้าถัดไปแล้ว โดยบทบาทหน้าที่ของ อกม. ดังกล่าว จะสอดคล้องกับแบบรายงานผลการปฏิบัติงานของ อกม.
๔. แต่ละจังหวัดสามารถเลือกและปรับใช้หัวข้อวิชาให้เหมาะสมกับสภาพการปฏิบัติงานจริงในพื้นที่ได้
๕. สื่อที่ใช้ในการถ่ายทอดได้จัดทำ Power Point ไว้ให้แล้วในบางหัวข้อวิชา

บทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.)
ในการขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.)

อกม. ทำอะไร	ทำอย่างไร	ทำเมื่อใด
<p>๑. ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทราบในเรื่อง</p> <p>๑.๑ สิทธิประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับจากการขึ้น ทบก.</p> <p>๑.๒ คุณสมบัติของเกษตรกรที่จะขึ้นทะเบียน ทบก.</p> <p>๑.๓ เอกสารสำคัญที่ต้องใช้ในการขึ้นทะเบียน ทบก.</p> <p>๑.๔ วัน เวลา สถานที่ รับขึ้นทะเบียน ทบก.</p>	<p>๑. บอกกล่าวผ่านกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/อบต./เอกสารเสียงตามสาย/วิทยุท้องถิ่น ฯลฯ</p>	<p>๑. ก่อนการรับขึ้นทะเบียน ทบก.</p>
<p>๒. การรับขึ้นทะเบียนและปรับปรุงข้อมูล</p> <p>๒.๑ ช่วยตรวจสอบความครบถ้วนของเอกสารหลักฐาน</p> <p>๒.๒ ตรวจสอบข้อมูลย้อนกลับเบื้องต้น</p>	<p>๒.๑ อำนวยความสะดวก/ให้คำแนะนำเบื้องต้น</p> <p>๒.๒ ร่วมกับเจ้าหน้าที่ในการออกสำรวจตรวจสอบเพื่อปรับปรุงข้อมูลให้ถูกต้องเป็นปัจจุบัน</p>	<p>๒. ระหว่างรับขึ้นทะเบียน ทบก.</p>

บทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)
ในการขึ้นทะเบียนผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ (ทพศ.)

อกม. ทำอะไร	ทำอย่างไร	ทำเมื่อใด
<p>๑. ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทราบในเรื่อง</p> <p>๑.๑ สิทธิประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับจากการขึ้น ทพศ.</p> <p>๑.๒ คุณสมบัติของเกษตรกรที่จะขึ้นทะเบียน ทพศ.</p> <p>๑.๓ เอกสารสำคัญที่ต้องใช้ในการขึ้นทะเบียน ทพศ.</p> <p>๑.๔ วัน เวลา สถานที่ รับขึ้นทะเบียน ทพศ.</p>	<p>๑. บอกกล่าวผ่านกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/อบต./เสียงตามสาย</p>	<p>๑. ก่อนการรับขึ้นทะเบียน ทพศ.</p>
<p>๒. การรับขึ้นทะเบียน ทพศ.</p> <p>๒.๑ ช่วยเจ้าหน้าที่รับคำร้องและตรวจสอบเอกสาร</p> <p>๒.๒ ตรวจสอบข้อมูลย้อนกลับเบื้องต้น</p>	<p>๒.๑ อำนวยความสะดวก/ให้คำแนะนำเบื้องต้นแก่เกษตรกร</p> <p>๒.๒ ช่วยเจ้าหน้าที่ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น</p>	<p>๒. ระหว่างรับขึ้นทะเบียน ทพศ.</p>
<p>๓. การทำประชาคม</p>	<p>๓.๑ ช่วยปิดประกาศเพื่อทำประชาคม</p> <p>๓.๒ เข้าร่วมให้ข้อมูลและตรวจสอบในเวทีประชาคม</p>	<p>๓.๑ ก่อนทำประชาคม</p> <p>๓.๒ ระหว่างการทำประชาคม</p>
<p>๔. ช่วยสุ่มตรวจสอบพื้นที่</p>	<p>๔. ร่วมกับเจ้าหน้าที่ออกสุ่มตรวจสอบแปลงของเกษตรกร</p>	

**บทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.)
ในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับหมู่บ้าน/การถ่ายทอดความรู้**

อกม. ทำอะไร	ทำอย่างไร	ทำเมื่อใด
๑. รวบรวมข้อมูล ๒. เข้าร่วมเวทีการจัดทำแผนพัฒนา การเกษตรระดับหมู่บ้าน/ตำบล ๓. ประสานงานการถ่ายทอดความรู้	๑. รวบรวมข้อมูลปัญหาความต้องการของ อาสาสมัครเกษตรกร ๑๓ สาขา และเกษตรกรในหมู่บ้าน ๒. เสนอข้อมูลการเกษตรในเวทีจัดทำแผน ๓.๑ สืบหาความต้องการความรู้ ของเกษตรกรจากอาสาสมัครและเกษตรกร ในหมู่บ้าน ๓.๒ ช่วยประสานงานเจ้าหน้าที่/วิทยากร ๓.๓ เชิญเกษตรกรเข้าร่วมรับการถ่ายทอด ความรู้	๑. ก่อนการจัดทำแผน ๒. ระหว่างจัดทำแผน

บทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)
ในการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัย

อกม. ทำอะไร	ทำอย่างไร	ทำเมื่อใด
๑. แจกเตือนภัย	๑.๑ จัดทำแปลงพยากรณ์เพื่อติดตามสถานการณ์การระบาด ๑.๒ ประสานข้อมูลศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) ๑.๓ แจกเตือนภัยผ่านกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/อบต. /เสียงตามสาย/วิทยุชุมชน ฯลฯ	๑. ก่อนการเกิดภัย
๒. สำรวจพื้นที่ประสบภัย	๒. ประสานงานเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องและให้คำแนะนำปรึกษาแก่ผู้ประสบภัยในการเตรียมเอกสารหลักฐานการขอรับความช่วยเหลือและสำรวจพื้นที่ประสบภัย	๒. ระหว่างเกิดภัย
๓. การช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัย	๓.๑ ช่วยแจ้งนัดหมายเกษตรกร ๓.๒ ช่วยรวบรวมและตรวจสอบหลักฐานเบื้องต้น ๓.๓ ให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่เจ้าหน้าที่	๓. หลังเกิดภัย

กรอบหลักสูตรอบรมอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

หัวข้อวิชา : กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

วิทยากร :

- วัตถุประสงค์ :
1. เพื่อสร้างความรู้จักคุ้นเคยกันเมื่อแรกพบ เป็นการสร้างความสัมพันธ์ ความเป็นมิตรต่อกัน
  2. เพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เข้าอบรมก่อนจะนำเข้าสู่เนื้อหาวิชาการ
  3. เพื่อฝึกให้รู้จักการทำงานร่วมกันเป็นทีม การวางแผนการทำงาน และความสามัคคีในกลุ่ม

หัวข้อวิชา	ประเด็นสำคัญ	สื่อประกอบการถ่ายทอด	สื่อสำหรับผู้เข้าอบรม	วิธีการถ่ายทอด	เวลา
กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์	- กิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อม	- เอกสารกิจกรรมกลุ่ม (กิจกรรม ชายโอง-อ่าง จ้า) รายละเอียดขั้นตอนแนบท้าย - อุปกรณ์ประกอบกิจกรรม	-	- บรรยาย	๓๐ นาที
	- กิจกรรมเพื่อพัฒนาทัศนคติฝึกการสังเกตและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ	- เอกสารกิจกรรมกลุ่ม (กิจกรรม ล่ารายชื่อ) รายละเอียดขั้นตอนแนบท้าย - อุปกรณ์ประกอบกิจกรรม (กระดาษ,ปากกา, นกหวีด)	-	- บรรยาย	๓๐ นาที
	- กิจกรรมเพื่อฝึกการทำงานเป็นทีม	- เอกสารกิจกรรมกลุ่ม (กิจกรรม ต่อของให้ยาวที่สุด) รายละเอียดขั้นตอนแนบท้าย - อุปกรณ์ประกอบกิจกรรม (อุปกรณ์ทุกอย่างที่มีในร่างกาย)	-	- บรรยาย	๓๐ นาที

รายละเอียดขั้นตอนกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

๑. กิจกรรมกลุ่ม (กิจกรรม ขายโอง-อ่าง จ้ำ)

๑. ในรอบแรกให้สมาชิกในกลุ่ม นับ ๑ ๒ ๓ ๔ ไปเรื่อยๆ จนครบจำนวนสมาชิก
๒. เพิ่มกติกาการนับใหม่ คือ ให้นับ ๑ ๒ ๓ ๔ ถ้าผู้เล่นคนไหนนับเลขที่ลงท้ายด้วย ๕ ให้พูดคำว่า **ขายโองจ้ำ** ผู้เล่นต่อไปนับ ๖ ๗ ๘ ๙ ถ้าผู้เล่นคนไหนนับเลขที่ลงท้ายด้วยเลข ๐ ให้พูดว่า **ขายอ่างจ้ำ**
๓. ผู้นำกิจกรรมให้ผู้เล่นคนใดก็ได้เริ่มนับ ๑ และต่อไปเรื่อยๆ ใครพูดผิดคัดออก และให้แนะนำตัวเองกับสมาชิกในกลุ่ม
๔. ผู้นำกิจกรรมสรุปตามวัตถุประสงค์

๒. กิจกรรมกลุ่ม (กิจกรรม ล่ารายชื่อ)

๑. แจกกระดาษพร้อมปากกาหรือดินสอ
๒. ให้นำไปหาเพื่อ ถามชื่อ นามสกุล ชื่อเล่น ฯลฯ อาจให้หาประมาณ ๕ - ๑๐ คน แล้วแต่จะกำหนด โดยให้เวลาประมาณ ๓ - ๕ นาที
๓. เมื่อหมดเวลาอาจเลือกบางคนออกมาและให้ชี้ให้ตรงกับชื่อที่หามาว่าเป็นคนไหน

๓. กิจกรรมกลุ่ม (กิจกรรม ต่อของให้ยาวที่สุด)

๑. แบ่งออกเป็นกลุ่มๆ ให้ได้จำนวนเท่ากันๆ และเข้าเป็นแถวตอน
๒. ให้ผู้เล่นทุกคนในทีมให้อุปกรณ์ทุกอย่างที่มีในร่างกาย รวมทั้งตัวผู้เล่นด้วยต่อกันให้ยาวที่สุดเท่าที่จะทำได้ ทีมใดต่อได้ยาวที่สุดก็จะถือว่าเป็นผู้ชนะ

กรอบหลักสูตรอบรมอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน

หัวข้อวิชา : บทบาทหน้าที่และความสำคัญของ อกม.

วิทยากร :

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.) มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องบทบาทหน้าที่ที่สำคัญของ อกม. ทั้งนี้เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง

หัวข้อวิชา	ประเด็นสำคัญ	สื่อประกอบการถ่ายทอด	สื่อสำหรับผู้เข้าอบรม	วิธีการถ่ายทอด	เวลา
บทบาทหน้าที่และความสำคัญของ อกม.	-ความสำคัญของ อกม.	- Power Point	- เอกสารประกอบ	-บรรยาย และ เอกสารประกอบ CD, DVD	๓๐ นาที
	-บทบาท หน้าที่ของ อกม.		- เอกสารประกอบ	การฝึกอบรม	
	-ทิศทาง/นโยบายของกระทรวงเกษตร		การฝึกอบรม		
	-ประโยชน์ที่ อกม. และ อกษ. จะได้รับ				

กรอบหลักสูตรอบรมอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

หัวข้อวิชา : เทคนิคการถ่ายทอดเรียนรู้

วิทยากร :

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเทคนิคการถ่ายทอดเรียนรู้ สามารถจัดกระบวนการการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างอาสาสมัครเกษตรและเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หัวข้อวิชา	ประเด็นสำคัญ	สื่อประกอบการถ่ายทอด	สื่อสำหรับผู้เข้าอบรม	วิธีการถ่ายทอด	เวลา
เทคนิคการถ่ายทอดเรียนรู้	-ความสำคัญ/ ประโยชน์ของการสื่อสาร การถ่ายทอดความรู้ -เทคนิคการจัดเวทีเรียนรู้	- Power Point - เอกสารประกอบการฝึกอบรม	- เอกสารประกอบการฝึกอบรม	-บรรยาย สาธิต CD, DVD, ฝึกปฏิบัติ	๓๐ นาที

กรอบหลักสูตรอบรมอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน

หัวข้อวิชา : การขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.)

วิทยากร :

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.) มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.)

สามารถประสานความร่วมมือกันระหว่างเจ้าหน้าที่และเกษตรกร ในเรื่องของ ทบก. ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

หัวข้อวิชา	ประเด็นสำคัญ	สื่อประกอบการถ่ายทอด	สื่อสำหรับผู้เข้าอบรม	วิธีการถ่ายทอด	เวลา
การขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.)	- สิทธิประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับจากการขึ้นทะเบียนเกษตรกร	- Power Point	- เอกสารประกอบการฝึกอบรม	- บรรยาย	๔๕ นาที
	- คุณสมบัติของเกษตรกรที่จะขึ้นทะเบียนเกษตรกร	- แบบทบก. ๐๑		แบบมีส่วนร่วม	แบบทบก. ๐๑
	- เอกสารสำคัญที่ต้องใช้ประกอบการขึ้นทะเบียนเกษตรกร	- เอกสารประกอบการฝึกอบรม		- ฝึกปฏิบัติ	- เอกสารประกอบการฝึกอบรม
	- การตรวจสอบข้อมูลย้อนกลับเบื้องต้นจากแบบทบก. ๐๑ (เฉพาะกรณีที่เป็นประเด็นปัญหา เช่น พื้นที่เพิ่มขึ้น มีหลายครัวเรือนในทะเบียนบ้านเดียวกัน ฯลฯ)				
	- การปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร				

กรอบหลักสูตรอบรมอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

หัวข้อวิชา : การขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ (ทพศ.)

วิทยากร :

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ (ทพศ.) สามารถประสานความร่วมมือกันระหว่างเจ้าหน้าที่และเกษตรกรในเรื่องของ ทพศ. ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

หัวข้อวิชา	ประเด็นสำคัญ	สื่อประกอบการ ถ่ายทอด	สื่อสำหรับผู้ เข้าอบรม	วิธีการถ่ายทอด	เวลา
การขึ้นทะเบียน เกษตรกรผู้ปลูกพืช เศรษฐกิจ (ทพศ.)	- การประชาสัมพันธ์การขึ้น ทะเบียน ทพศ.	- Power Point	- เอกสาร ประกอบการ ฝึกอบรม	- บรรยาย แบบมีส่วนร่วม	๑ ชม.
	- สิทธิประโยชน์ที่เกษตรกร จะได้รับจากการขึ้นทะเบียน ทพศ.	- แบบทบท. ๐๑			
	- คุณสมบัติของเกษตรกรที่จะ ขึ้นทะเบียน ทพศ.	- เอกสาร ประกอบการ ฝึกอบรม			
	- เอกสารสำคัญที่จะต้องใช้ขึ้น ทะเบียน ทพศ.				
	- วิธีการกรอกแบบฟอร์ม ทพศ. ๐๑-๐๓				
	- การตรวจสอบข้อมูล ทพศ. (การมีส่วนร่วมในการทำ ประชาคมการให้ข้อมูลในการ สุ่มตรวจแปลง ฯลฯ)				
	- ข้อกฎหมายและความผิด เกี่ยวกับการแจ้งข้อมูลอันเป็น เท็จต่อเจ้าพนักงาน				
การขึ้นทะเบียน เกษตรกรปศุสัตว์ และประมง	- สิทธิประโยชน์ที่เกษตรกรจะ ได้รับจากการขึ้นทะเบียนปศุ สัตว์และประมง				๑ ชม.
	- คุณสมบัติของเกษตรกรที่จะ ขึ้นทะเบียนปศุสัตว์และประมง				
	- เอกสารสำคัญที่จะต้องใช้ขึ้น ทะเบียนปศุสัตว์และประมง				
	- วิธีการกรอกแบบฟอร์มการ ขึ้นทะเบียนปศุสัตว์และประมง				

กรอบหลักสูตรอบรมอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

หัวข้อวิชา : กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร

วิทยากร :

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องแผนพัฒนาการเกษตร/การถ่ายทอดความรู้ ตลอดจนสามารถวางแผนการดำเนินงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หัวข้อวิชา	ประเด็นสำคัญ	สื่อประกอบการถ่ายทอด	สื่อสำหรับผู้เข้าอบรม	วิธีการถ่ายทอด	เวลา
กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร	-ความสำคัญของการทำแผนพัฒนา -ประโยชน์ที่ได้รับ -ข้อมูลที่ใช้ในการจัดทำแผน -การเข้าถึงข้อมูลและการให้บริการจากภาครัฐ	- Power Point - เอกสารประกอบ การฝึกอบรม	- เอกสารประกอบ การฝึกอบรม	-อบรม/ เอกสารประกอบ สื่อต่างๆ เช่น CD, DVD	๑ ชม.

กรอบหลักสูตรอบรมอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

หัวข้อวิชา : การช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัย

วิทยากร :

วัตถุประสงค์ : เพื่อให้อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัย โดยทำหน้าที่ประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่กับ อกม. ทั้งนี้เพื่อให้การช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยซึ่งดำเนินการตาม ขั้นตอน มีความ อย่างถูกต้อง รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

หัวข้อวิชา	ประเด็นสำคัญ	สื่อประกอบการ ถ่ายทอด	สื่อสำหรับผู้ เข้าอบรม	วิธีการ ถ่ายทอด	เวลา
การช่วยเหลือ เกษตรกร ผู้ประสบภัย ธรรมชาติ และศัตรูพืช ศัตรู ประมง	- หลักเกณฑ์การช่วยเหลือ เกษตรกรผู้ประสบภัย		- เอกสาร ประกอบการ ฝึกอบรม	บรรยาย/ คู่มือ	๑ - ๒ ชม.
	- การตรวจนับความเสียหาย				
	- การประเมินพื้นที่เสียหาย	- เอกสาร ประกอบการฝึกอบรม			
	- อัตราการช่วยเหลือเกษตรกร				
	- ขั้นตอน/วิธีการช่วยเหลือ เกษตรกรผู้ประสบภัย				
การควบคุมศัตรูพืช	- การสำรวจศัตรูพืชในหมู่บ้าน				
	- การทำแปลงติดตาม สถานการณ์และเตือนการระบาด				
	(กรณีที่มีแปลงพยากรณ์ใน หมู่บ้าน)	- เอกสารวิธีการ สำรวจ			
	การรายงานข้อมูลการระบาด (ประสานงาน ศจช. หรือ เจ้าหน้าที่)	กลุ่มอารักขาพืช สนง.กษจ.			

กรอบหลักสูตรอบรมอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ภาคผนวก

การปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.)

งาน	ขั้นตอน	รายละเอียด	ผู้ปฏิบัติ	
			กษต.	อกม.
การขึ้นทะเบียนเกษตรกร (ทบก.)	๑. ประชาสัมพันธ์			✓
	๒. รับขึ้นและปรับปรุงทะเบียน	๒.๑ อบรม อกม. เรื่อง แบบฟอร์ม/รายละเอียด ทบก.๐๑	✓	
		๒.๒ ตรวจสอบย้อนกลับ เพื่อการปรับข้อมูล โดยไปหาเกษตรกร		✓
		๒.๓ นำมาบันทึกเข้าระบบ	✓	

ข้อเสนอแนะ

กษอ. ด้านขุนทด

- ทบก. เป็นการขึ้นทะเบียนเพื่อแสดงตนว่าเป็นเกษตรกร แต่ข้อมูลขึ้นไว้ตั้งแต่ปี ๕๒ หากเกษตรกรมีการเพิ่มพื้นที่จะต้องมีการปรับปรุงข้อมูลหรือไม่ ถ้ามี อกม. ต้องมีบทบาทในการนัดหมายเกษตรกรมาปรับปรุงข้อมูล
- ควรให้ อกม. เซ็นชื่อในแบบ ทบก. ด้วย

กลุ่ม ๑ คุณวินัย กษอ. วังน้ำเย็น

- ควรมีการปรับปรุงข้อมูล ทบก. ทุกปี แต่ต้องใช้เวลาและงบประมาณ

คุณแอ๊ด

- ทบก. เริ่มเก็บข้อมูลตั้งแต่ปี ๕๒ ปีต่อ ๆ มากรมมีการให้ขึ้นทะเบียนใหม่และให้ปรับปรุงข้อมูลตลอดเวลา ซึ่งขึ้นอยู่กับเจ้าหน้าที่ว่าสามารถไปรับขึ้นทะเบียนใหม่และรับปรับปรุงข้อมูลได้มากน้อยแค่ไหน
- ปี ๕๕ เป็น flagship ที่ต้องปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ เพราะจะมีการเปลี่ยนเป็นสมุดทะเบียนเกษตรกรจึงเป็นงานที่ต้องให้ อกม. ช่วยเหลือ เฉลี่ย อกม. ๑ คน ต่อเกษตรกร ๑๐๐ ราย
- ปีที่ผ่านมาเกิดน้ำท่วม เกษตรกรเข้าใจว่าการขึ้นทะเบียนเกษตรกรซึ่งรวมข้อมูลด้านพืชสวน ประมง และปศุสัตว์ น่าจะได้รับสิทธิในการช่วยเหลือด้วย

กลุ่ม ๑ คุณวินัย กษอ. วังน้ำเย็น

- การแจ้งปศุสัตว์หรือประมง ต้องไปจดทะเบียนฟาร์ม เพราะหน่วยงานอื่นไม่อิงข้อมูลจาก ทบก.

กษอ. โคนโพธิ์ชัย จังหวัดขอนแก่น

- ทะเบียนเกษตรกร หมายความว่า ใครเป็นเกษตรกรก็สามารถขึ้นทะเบียนได้ ดังนั้น ไม่ว่าจะเป็นการทำการเกษตรด้านใดก็น่าจะใช้ข้อมูลจาก ทบก. เป็นหลักหรือควรระบุการขึ้นทะเบียนว่าเป็นการขึ้นทะเบียนทั้งของกรมส่งเสริมการเกษตร (ทบก.) การขึ้นทะเบียนสัตว์ของปศุสัตว์ และการขึ้นทะเบียนประมงของกรมประมง
- การประชาสัมพันธ์ อย่าลืมนำต้องผู้นำท้องถิ่นด้วย

การปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.)

งาน	ขั้นตอน	รายละเอียด	ผู้ปฏิบัติ	
			กษอ.	อกม.
การขึ้นทะเบียน พืชเศรษฐกิจหลัก (ทพศ.)	๑. ประชาสัมพันธ์ ๒. รับคำร้อง ๓. การตรวจสอบข้อมูล/ บันทึกข้อมูล ๔. การออกไปรับรับรอง ๕. การรับใบรับรอง	๑.๑ สิทธิประโยชน์ ๑.๒ หลักเกณฑ์/เอกสารที่เกี่ยวข้อง ๑.๓ เวลา/สถานที่ ๒.๑ จัดทำแผนนัดหมาย ๒.๒ นัดหมาย ๒.๓ ชี้แจงหลักเกณฑ์ ๒.๔ รับคำร้อง/ตรวจสอบเอกสาร ๒.๕ กรอกข้อมูล/ลงชื่อ (อกม. แนะนำ) ๓.๑ ยื่นเอกสาร ๓.๒ ตรวจสอบเอกสาร (บรรณาธิกรณ) ๓.๓ บันทึก (ที่สนง. กษอ.) ๓.๔ พิมพ์ข้อมูล/ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น ๓.๕ แก้ไขข้อมูลในระบบ ๓.๖ ปิดประกาศเพื่อประชาคม ๓.๗ ตรวจสอบในเวทีประชาคม ๓.๘ สุ่มตรวจสอบพื้นที่ ๓.๙ แก้ไขข้อมูลในระบบ (กรณีผิดพลาด) ๓.๑๐ ปิดประกาศผล ๔.๑ พิมพ์ใบรับรอง ๔.๒ ลงนามโดยเกษตรกรอำเภอ ๔.๓ ลงนามโดยท้องถิ่น ๕.๑ เกษตรลงชื่อ		

ข้อเสนอแนะ

กษอ. ด้านชุมชน

- อยากให้ อกม. มีบทบาทในการหาคนมาช่วยเกษตรกรตำบล

กรอบหลักสูตรอบรมอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน

การปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.)

งาน	ขั้นตอน	รายละเอียด	ผู้ปฏิบัติ	
			กษต.	อกม.
ภัยธรรมชาติ	ก่อนเกิดภัย ๑.ประชาสัมพันธ์/ แจ้งเตือนภัย เกิดภัย ๑.สำรวจพื้นที่ประสบภัย ๒.ตรวจสอบข้อเท็จจริง	- เวทีประชุมกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน	✓	
		- หอกระจายข่าว		✓
		๑.ตั้งคณะอนุกรรมการ กภชอ. โดยมี อกม. เป็นอนุฯ หมู่บ้านละ ๑ คณะ (สอบต./กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน เป็นประธาน)	✓	
		๓.กำนัน/ผู้ใหญ่บ้านแจ้งอำเภอเพื่อขอ ประกาศพื้นที่ประสบภัย		✓
		๔.สำรวจข้อเท็จจริงรายแปลง		✓
		๕.จัดเวทีประชาคม	✓	✓
	หลังเกิดภัย การช่วยเหลือเกษตรกร ผู้ประสบภัย - เงิน - ปัจจัยการผลิต ข้อเสนอ ควรสนับสนุน อุปกรณ์ให้ อกม. ได้แก่ กล้องถ่ายรูป/Note book	๖.รวบรวมหลักฐาน		✓
		๖.๑ เสนอ อปท. ให้การช่วยเหลือ	✓	
		๖.๒ เสนอ คภชอ. ตามแบบ กษ ๐๒	✓	
		- นัดหมายเกษตรกร		
		- รวบรวมหลักฐานเพื่อขอรับการช่วยเหลือ		✓
		- ตรวจสอบหลักฐาน ความครบถ้วน ถูกต้องของหลักฐาน		✓
- ส่งหลักฐานให้ ธกส.	✓✓			
- นัดหมายเกษตรกร				
- ทำบัญชี/หลักฐานการจ่าย	✓			

ข้อเสนอแนะ

หัวหน้ากลุ่ม จังหวัดนครนายก

- อกม. น่าจะช่วยเหลือกำนัน/ผู้ใหญ่บ้านในเรื่องของการตรวจสอบเอกสาร การตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นอ้างอิงจากข้อมูล ทบก. ทพศ. จังหวัดจันทบุรี - แบบ กษภ.๑ ควรแยกประเภทด้วยว่าเป็นพืช สัตว์ ประมง
- คุณวินัย - อกม. ต้องช่วยกันกรองจำนวนพื้นที่เกิดความเสียหาย พื้นที่ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย
- อกม. ต้องเชื่อมโยงกับ ศจช. ให้ได้ การทำแปลงพยากรณ์
- การออกแบบฟอร์มรายงานการปฏิบัติงาน ควรทำเหมือนแบบ ศ.๐๒ รายงานให้ครอบคลุมทั้ง ๔ บทบาทหน้าที่ มีช่อง

การปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)

งาน	ขั้นตอน	รายละเอียด	ผู้ปฏิบัติ	
			กษต.	อกม.
คัทรูพืช/สัตว์	<u>ก่อนเกิดภัย</u>			
	๑.ประชาสัมพันธ์/ แจ้งเตือน	- จัดทำแปลงพยากรณ์ เพื่อติดตาม สถานการณ์การระบาด (พืช) - แจ้งเตือน (กรณีโรคระบาดสัตว์/ประมง)		✓ ✓ ✓
	<u>ระหว่างเกิดภัย</u>			
	๑.สำรวจพื้นที่ระบาด	- ใช้คณะอนุกรรมการ กชกอ.		
	๒.ตรวจสอบข้อเท็จจริง	- กำหนด/ผู้ใหญ่บ้าน แจ้งจังหวัด ประกาศ พื้นที่ประสบภัย - ใช้แบบ กษ ๐๑ แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง - รวบรวมหลักฐาน - เสนอ อปท. ให้การช่วยเหลือ - เสนอ คผชอ. ตามแบบ กษ ๐๒	✓ ✓	✓
	<u>หลังเกิดภัย</u>			
	การช่วยเหลือเกษตรกร	- นัดหมายเกษตรกร - รวบรวมหลักฐานเพื่อขอรับการช่วยเหลือ		✓
	ผู้ประสบภัย	- ตรวจสอบหลักฐาน ความครบถ้วน - เงิน - ปล่อยกู้/สินเชื่อ	✓ ✓ ✓	✓ ✓
	- ปัจจัยการผลิต	- นัดหมายเกษตรกร - ทำบัญชี/หลักฐานการจ่าย		✓ ✓

การปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)

งาน	ขั้นตอน	รายละเอียด	ผู้ปฏิบัติ	
			กษต.	อกม.
๑. ให้ข้อมูลในเวที กม.	๑	รวบรวมข้อมูลปัญหาพื้นฐานจาก อกส. ๑๓ สาขา	●	●
	๒	วิเคราะห์ข้อมูล แนวทางการแก้ปัญหา		
	๓	เสนอข้อมูลในเวที กม.		
๒. ประสานการ ถ่ายทอด เทคโนโลยี	๑	รวบรวมความต้องการของ อกษ./เกษตรกร ในเครือข่ายของตนเอง		
	๒	ประสานงานวิทยากร/ชี้แจงในเวที ศบกต. หรือการประชุมหมู่บ้าน/ประชาสัมพันธ์/ เสี่ยงตามสาย/โทรศัพท์		
๓. การถ่ายทอด ความรู้จาก อกม. สู่ อกษ.	๑	เชิญประชุมชี้แจง	●	●
	๒	มอบหมายภารกิจ		
	๓	ติดตามประเมินผล		

การปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)
แผนพัฒนาการเกษตร/การถ่ายทอดความรู้

หัวข้อวิชา	ประเด็นสำคัญ	วิธีการถ่ายทอด	เวลา
๑. กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร	<ul style="list-style-type: none"> - ความสำคัญของการทำแผนพัฒนา - ประโยชน์ที่ได้รับ - ข้อมูลที่ใช้ในการจัดทำแผน - การเข้าถึงข้อมูลและการใช้บริการจากภาครัฐ	<ul style="list-style-type: none"> - อบรม/เอกสารประกอบสื่อต่าง ๆ เช่น CD DVD	๑.๕ ชั่วโมง
๒. การสื่อสารและเทคนิคการถ่ายทอด การจัดเวทีเรียนรู้	<ul style="list-style-type: none"> - ความสำคัญ/ประโยชน์ของการสื่อสารการถ่ายทอดความรู้ - เทคนิคต่าง ๆ ในการบรรยายจัดประชุม สื่อสาร การนำเสนอ การประสานงาน - การพัฒนาบุคลิกภาพ - เทคนิคการจัดเวทีเรียนรู้	<ul style="list-style-type: none"> - บรรยาย สาธิต CD, DVD, ฝึกปฏิบัติ	๑.๕ ชั่วโมง
๓. บทบาทหน้าที่ ที่สำคัญของอกม.	<ul style="list-style-type: none"> - ความสำคัญของ อกม. - บทบาท หน้าที่ของ อกม. - ทิศทาง/นโยบายของกระทรวงเกษตร - ประโยชน์ที่ อกม. และ อกษ. จะได้รับ	<ul style="list-style-type: none"> - บรรยาย และเอกสารประกอบ CD, DVD	๓๐ นาที

(ร่าง) แบบฟอร์มการรายงานผลการปฏิบัติงานอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

ลำดับที่	กิจกรรมที่ทำ	จำนวน	หน่วยนับ ราย/วัน/ครั้ง/คน	สถานที่	ผู้ร่วม ดำเนินการ	ระดับความสำเร็จ				ข้อเสนอแนะ ปัญหาและอุปสรรค
						๑	๒	๓	๔	
๑	การจัดเก็บข้อมูลการเกษตร									
๒	รายงานภัยพิบัติ/ภัยธรรมชาติ									
๓	การเข้าร่วมจัดทำแผนพัฒนา การเกษตร									
๔	การประสานการถ่ายทอดความรู้									
๕	อื่น ๆ									

หมายเหตุ

- ๑ หมายถึง ควรปรับปรุง/แก้ไข
- ๒ หมายถึง พอใช้
- ๓ หมายถึง ดี
- ๔ หมายถึง ดีมาก

กรอบหลักสูตรอบรมอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

สรุปผลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน อำเภอ.....
ประจำเดือน..... พ.ศ. ....

ตำบล	จัดทำแผนพัฒนาตำบล		การถ่ายทอดความรู้			ผู้ร่วมกิจกรรม			ระดับความสำเร็จ			
	จำนวน	หน่วยนับ	เรื่อง	จำนวน	หน่วย นับ	ภายใน	ภายนอก	ภายในและภายนอก	๑	๒	๓	๔

หมายเหตุ

- ๑ หมายถึง ควรปรับปรุง
- ๒ หมายถึง พอใช้
- ๓ หมายถึง ดี
- ๔ หมายถึง ดีมาก

ทะเบียนเกษตรกร (ทบก.)

หลักการและเหตุผล

การดำเนินงานตามนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ของภาครัฐในการพัฒนางานด้านการเกษตรและการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ตลอดจนการช่วยเหลือเกษตรกรมีความจำเป็นต้องมีฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรรายครัวเรือน ที่มีการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงมอบหมายให้กรมส่งเสริมการเกษตร ดำเนินการจัดทำระบบทะเบียนครัวเรือนเกษตรกรขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การกำหนดนโยบาย หรือมาตรการต่างๆ ของภาครัฐ ในการแก้ไขปัญหาของภาคการเกษตร เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตรงกลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนการจัดการฟาร์ม การขอรับความช่วยเหลือจากภาครัฐในกรณีเกิดภัยพิบัติ ตลอดจนการเข้าร่วมโครงการตามนโยบายของรัฐ

การจัดทำระบบทะเบียนเกษตรกร ซึ่งนอกจากเกษตรกรจะได้รับประโยชน์ตามที่กล่าวไปข้างต้นแล้ว ส่วนราชการยังสามารถใช้ข้อมูลดังกล่าวในการวางแผนทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครัวเรือน ถึงระดับชาติ รวมทั้งยังจะมีข้อมูลที่ถูกต้อง ชัดเจน เพื่อใช้ประกอบการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐในการส่งเสริมโครงการต่าง ๆ รวมถึงจะเป็นส่วนสนับสนุนที่ดีในการเข้าไปตรวจสอบให้ความช่วยเหลือในยามเกิดภัยธรรมชาติได้อย่างทันสถานการณ์อีกด้วย

วัตถุประสงค์ของโครงการ:

1. ปรับปรุงฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรให้สมบูรณ์ ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน พร้อมสำหรับใช้ในการดำเนินการตามมาตรการต่างๆ ของภาครัฐเกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกรและการบริหารประเทศ
2. เพื่อให้เกษตรกรมีข้อมูลกิจกรรมการประกอบการเกษตรของครัวเรือนที่เป็นปัจจุบัน จัดพิมพ์ลงในสมุดทะเบียนเกษตรกรใช้เป็นเอกสารสำคัญในการติดต่อกับทางราชการ เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการปฏิบัติงาน
3. ปรับปรุงสำนักงานและอุปกรณ์สำนักงานให้มีความทันสมัยเหมาะสมต่อการปฏิบัติงานรองรับการให้บริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว

เป้าหมาย ปรับปรุงฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ๗.๑ ล้านครัวเรือน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรให้สมบูรณ์ ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน
- ระบบโปรแกรมและอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่ประสิทธิภาพ
- สำนักงานบริการเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว ที่อำนวยความสะดวกแก่ผู้มาติดต่อราชการ ให้สามารถรับบริการจากหน่วยงานราชการต่างๆ ได้ ณ ที่แห่งเดียว ที่ทันสมัยสำหรับใช้ในการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร

ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ

1. ประโยชน์ต่อภาครัฐ
  - ๑.๑ เป็นฐานข้อมูลในการกำหนดนโยบาย แผนงาน และการจัดการด้านการผลิต การส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปัจจัย การผลิต การตลาดและราคาสินค้าเกษตร
  - ๑.๒ เป็นฐานข้อมูลเพื่อจำแนกเกษตรกรเป็นกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินมาตรการต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ
  - ๑.๓ ภาครัฐสามารถใช้ฐานข้อมูล ในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรการโครงการต่าง ๆ ของภาครัฐได้

๒. ประโยชน์ต่อเกษตรกร

๒.๑ ได้รับความสะดวกในการรับบริการจากภาครัฐ

๒.๒ ใช้เป็นเอกสารสำคัญในการติดต่อกับทางราชการ เพื่อขอรับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ตามที่ราชการกำหนด

หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการขึ้นทะเบียนเกษตรกร

มีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขใน ดังนี้

๑. เกษตรกรผู้ขอขึ้นทะเบียนจะต้องเป็นผู้ประกอบการเกษตรในรอบปีที่ผ่านมา

๒. ลักษณะการประกอบการเกษตรของครัวเรือน จำแนกเป็น ๒ ลักษณะ คือ ส่วนบุคคล (ส่วนตัว) และนิติบุคคล

๓. ครัวเรือนเกษตร ๑ ครัวเรือนจะมีตัวแทนมาขอขึ้นทะเบียนได้เพียง ๑ คน ในการพิจารณาว่าครัวเรือนใดขอขึ้นทะเบียนซ้ำซ้อนหรือไม่ เจ้าหน้าที่จะต้องชี้แจงรายละเอียดให้เกษตรกรผู้ขอขึ้นทะเบียนทราบด้วย

๔. ผู้ขอขึ้นทะเบียนจะขอขึ้นทะเบียนได้ ณ สถานที่ที่เป็นภูมิลำเนาตามทะเบียนบ้าน หรือ ณ สถานที่ประกอบการเกษตรก็ได้ แต่ต้องขอขึ้นทะเบียนที่ใดที่หนึ่งเพียงทีเดียว โดยกรอกข้อมูลกิจกรรมการเกษตร (การปลูกพืชเลี้ยงปศุสัตว์ และเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ) ทั้งหมดของครัวเรือนลงในแบบคำร้อง (ทบก.๐๑) ให้ครบถ้วน ทั้งนี้ ถ้าขึ้นทะเบียนตามสถานที่ประกอบการเกษตรจะเป็นประโยชน์ในการตรวจสอบและรับรองข้อมูล ในการให้ความช่วยเหลือตามนโยบายและความต้องการได้รับความช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบภัยธรรมชาติ

๕. ผู้ขอขึ้นทะเบียน จะต้องแสดงเอกสารประกอบการขึ้นทะเบียน ดังนี้

(๑) กรณีขอขึ้นทะเบียนลักษณะประเภทส่วนบุคคล ได้แก่

ก. บัตรประจำตัวประชาชนของผู้ขอขึ้นทะเบียน

ข. ทะเบียนบ้านของผู้ขอขึ้นทะเบียนหรือสำเนาที่มีรายชื่อบุคคลในครัวเรือน

(๒) กรณีขอขึ้นทะเบียนลักษณะประเภทนิติบุคคล ได้แก่

ก. บัตรประจำตัวประชาชนของผู้แทนนิติบุคคล

ข. ทะเบียนบ้านของผู้แทนนิติบุคคลหรือสำเนา

ค. หนังสือรับรองนิติบุคคลหรือสำเนา

ง. หนังสือมอบอำนาจให้เป็นผู้แทน

การแสดงบัตรประจำตัวประชาชนและเอกสารประกอบการขึ้นทะเบียนนี้เป็นการแสดงต่อเจ้าหน้าที่ผู้รับขึ้นทะเบียนเท่านั้น (อาจเป็นเอกสารฉบับจริงหรือสำเนาก็ได้) เพื่อใช้หมายเลขประจำตัวประชาชน ๑๓ หลัก และรหัสประจำบ้านกรอกลงในแบบคำร้อง เพื่อเป็นการยืนยันการเป็นเกษตรกร เอกสารที่นำมาแสดงทั้งหมดจะส่งคืนให้เกษตรกร เจ้าหน้าที่จะเก็บแบบคำร้องไว้เป็นหลักฐานการขึ้นทะเบียน

๖. ผู้ขอขึ้นทะเบียนต้องแจ้งรายละเอียดตามความเป็นจริง เพื่อให้เจ้าหน้าที่รับขึ้นทะเบียนกรอกข้อมูลลงในแบบคำร้องให้ครบถ้วนทุกกิจกรรมทางด้านการเกษตร และจะต้องรับทราบเงื่อนไขข้อความท้ายแบบคำร้องและต้องลงลายมือชื่อรับรองข้อมูล ในแบบคำร้องด้วย

นियามศัพท์ทั่วไป

๑. ประกอบการเกษตร หมายถึง การปลูกพืช การเลี้ยงปศุสัตว์ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การทำนาเกลือสมุทร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบริโภคหรือจำหน่ายหรือใช้งานในฟาร์มตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด อย่างเป็นอย่างหนึ่ง ดังนี้

- ๑) การทำนาหรือทำไร่ อย่างเป็นอย่างหนึ่งหรือรวมกันบนเนื้อที่ตั้งแต่ ๑ ไร่ขึ้นไป
- ๒) การปลูกผักหรือการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ อย่างเป็นอย่างหนึ่งหรือรวมกันบนเนื้อที่ตั้งแต่ ๑ งานขึ้นไป
- ๓) การปลูกไม้ผลไม้ยืนต้น หรือการปลูกสวนป่า หรือปลูกป่าเศรษฐกิจแบบสวนเฉพาะ อย่างเป็นอย่างหนึ่งหรือรวมกันบนเนื้อที่ตั้งแต่ ๑ ไร่ และมีจำนวนตั้งแต่ ๑๕ ต้นขึ้นไป
- ๔) การปลูกไม้ผลหรือไม้ยืนต้น แบบสวนผสม บนเนื้อที่ตั้งแต่ ๑ ไร่ และมีจำนวนต้น อย่างเป็นอย่างหนึ่งหรือรวมกันตั้งแต่ ๑๕ ต้นขึ้นไป
- ๕) การเลี้ยงแมโคนม ตั้งแต่ ๑ ตัวขึ้นไป
- ๖) การเลี้ยงโค กระบือ อย่างเป็นอย่างหนึ่งหรือรวมกัน ตั้งแต่ ๒ ตัวขึ้นไป
- ๗) การเลี้ยงสุกร แพะ แกะ อย่างเป็นอย่างหนึ่งหรือรวมกัน ตั้งแต่ ๕ ตัวขึ้นไป
- ๘) การเลี้ยงสัตว์ปีกตั้งแต่ ๕๐ ตัวขึ้นไป
- ๙) การเลี้ยงสัตว์น้ำ อย่างเป็นอย่างหนึ่งหรือรวมกันมีรายได้จากกิจกรรมการเกษตรตั้งแต่ ๘,๐๐๐ บาทขึ้นไป
- ๑๐) การทำนาเกลือสมุทร บนเนื้อที่ตั้งแต่ ๑ ไร่ขึ้นไป
- ๑๑) ประกอบกิจกรรมการเกษตร อย่างเป็นอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างรวมกันแต่ไม่ตรงตามเงื่อนไขที่กำหนดใน ข้อ (๑)

ถึงข้อ (๑๐) และมีรายได้ตั้งแต่ ๘,๐๐๐ บาทต่อปี

หมายเหตุ

๑. ในกรณีที่มีการเลี้ยงไหม ต้องเลี้ยงตั้งแต่ ๑ แผ่นขึ้นไป
๒. ในกรณีที่มีการเลี้ยงผึ้ง ต้องเลี้ยงตั้งแต่ ๕ รังขึ้นไป
๓. การเลี้ยงสัตว์น้ำ หมายถึงการเลี้ยงสัตว์น้ำในน้ำจืด น้ำกร่อย และน้ำเค็ม

๒. ครัวเรือน หมายถึง บุคคลคนเดียวหรือหลายคนที่อยู่อาศัยอยู่ในบริเวณเดียวกัน กิน ใช้จ่ายและจัดหาเครื่องอุปโภคบริโภค ร่วมกัน ทั้งนี้ในทะเบียนบ้านเดียวกันอาจมีได้มากกว่า ๑ ครัวเรือน

ซึ่งอาจอธิบายความหมายการแยกครัวเรือนได้ ดังนี้

- บุคคลคนเดียวหรือหลายคนที่อยู่อาศัยอยู่รวมกัน แต่แยกกันกิน ใช้จ่ายเครื่องอุปโภคบริโภคให้ถือว่าอยู่คนละครัวเรือน
- บุคคลคนเดียวหรือหลายคนที่อยู่อาศัยอยู่รวมกัน และกิน ใช้จ่ายเครื่องอุปโภคบริโภคร่วมกันถือว่าเป็นครัวเรือนเดียวกัน

๓. ครัวเรือนเกษตร หมายถึง ครัวเรือนที่มีสมาชิกคนใดคนหนึ่ง หรือหลายคนประกอบการเกษตร

๔. ผู้ขอขึ้นทะเบียน หมายถึง หัวหน้าหรือสมาชิก หรือบุคคลที่เป็นผู้รับผิดชอบหรือได้รับผลประโยชน์จากการประกอบการเกษตรของครัวเรือนเกษตร โดยไม่คำนึงถึงกรรมสิทธิ์ครอบครองที่ดินที่แท้จริง และไม่เป็นผู้รับจ้างทางการเกษตรเพียงอย่างเดียว ทั้งนี้ ในครัวเรือนเกษตรหนึ่งครัวเรือนจะขึ้นทะเบียนเกษตรกรได้หนึ่งคนเท่านั้น ณ สถานที่รับขึ้นทะเบียนตามทะเบียนบ้าน หรือสถานที่ประกอบการเกษตรก็ได้ โดยแจ้งข้อมูลข้อมูลการประกอบการเกษตรทั้งหมด

๔.๑ ส่วนบุคคล (ส่วนตัว) หมายถึง เกษตรกรที่ประกอบอาชีพการเกษตรเป็นของครัวเรือนตนเอง ไม่มีการจดทะเบียนเป็นบริษัทหรือหุ้นส่วนนิติบุคคลอื่นใด ไม่จำเป็นต้องจัดสรรแบ่งส่วนผลประโยชน์จากการประกอบกิจการให้กับผู้ใดตามกฎหมาย

๔.๒ นิติบุคคล หมายถึง บริษัท ห้างหุ้นส่วน บริษัทมหาชน สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์นิคม กลุ่มเกษตรกร มูลนิธิ สมาคม สหพันธ์ หรือนิติบุคคลอื่น ที่ได้จดทะเบียนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

กรอบหลักสูตรอบรมอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน

และได้ประกอบการเกษตรสำหรับสถานที่ของสถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา และสถานที่ราชการ ที่ประกอบการเกษตรเองไม่รับขึ้นทะเบียน

๕. ผู้บันทึกข้อมูล หมายถึง หมายถึง ข้าราชการ พนักงานราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือลูกจ้างประจำ สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หรือผู้อื่นที่ได้รับมอบหมาย จากนายทะเบียนหรือผู้ช่วยนายทะเบียนแล้วแต่กรณี เพื่อให้เป็นผู้บันทึกข้อมูลทะเบียนเกษตรกร หรือผู้ขอขึ้นทะเบียนที่สามารถบันทึกข้อมูลลงในแบบคำร้องได้เอง

๖. ผู้รับขึ้นทะเบียน หมายถึง ข้าราชการ พนักงานราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือลูกจ้างประจำ สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หรือผู้อื่นที่ได้รับมอบหมาย จากนายทะเบียนหรือผู้ช่วยนายทะเบียนแล้วแต่กรณี เพื่อให้เป็นผู้รับขึ้นทะเบียนเกษตรกร ทั้งนี้ ผู้รับขึ้นทะเบียนจะเป็นบุคคลเดียวกันกับผู้ขอขึ้นทะเบียนไม่ได้

๗. แบบ ทบก.๐๑ หมายถึง แบบคำร้องสำหรับเกษตรกรใช้ในการแจ้งข้อมูลเพื่อขอขึ้นทะเบียนเกษตรกร

๘. แบบ ทบก.๐๒ หมายถึง หลักฐานที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ออกให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนเพื่อแสดงว่าได้แจ้งข้อมูลตามแบบ ทบก.๐๑ แล้ว

นิยามศัพท์ในแบบ ทบก.๐๑

๑. อาชีพหลัก หมายถึง การประกอบอาชีพที่ใช้เวลาส่วนใหญ่ ในการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ กรณีที่ผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ที่มีเงินเดือนประจำ ให้ถือว่าอาชีพหลักคือรับเงินเดือนประจำ

๒. อาชีพรอง หมายถึง การใช้เวลาดำเนินกิจกรรมรองจากอาชีพหลัก อย่างไรก็ตามมีความเป็นไปได้ว่าบุคคลอาจมีอาชีพหลัก ไม่มีอาชีพรอง

๓. รายได้หลัก หมายถึง รายได้ทั้งที่เป็นเงินสด และไม่เป็นเงินสดรวมกันแล้วมีมูลค่าเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งอาจได้มาจากการประกอบอาชีพหลักหรืออาชีพรองก็ได้

๔. รายได้รอง หมายถึง รายได้ทั้งที่เป็นเงินสด และไม่เป็นเงินสดรวมกันรองจากรายได้หลัก ซึ่งอาจได้มาจากการประกอบอาชีพหลักหรืออาชีพรองก็ได้

๕. รายได้ที่ไม่เป็นเงินสด หมายถึง รายได้ที่ไม่เป็นตัวแทนของผลผลิต ผลพลอยได้ หรือมูลค่าสิ่งอื่นใดที่เกิดจากกระบวนการผลิต ไม่ได้จำหน่ายออกเป็นรายได้ที่เป็นตัวแทน

๖. รับเงินเดือนประจำ หมายถึง อาชีพของบุคคลที่เป็นข้าราชการ ลูกจ้าง พนักงานรัฐวิสาหกิจ ข้าราชการการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงานบริษัท ลูกจ้างที่รับเงินเป็นรายเดือน

๗. รับจ้างทางการเกษตร หมายถึง การรับจ้างดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องอยู่กับกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร เช่น ไถ พรวน ปลูก ตายหญ้า สูบน้ำ ใส่ปุ๋ย เก็บเกี่ยว โดยได้รับค่าตอบแทนทั้งที่เป็นเงินสดหรือไม่เป็นเงินสด

๘. ประกอบธุรกิจการค้า หมายถึง การดำเนินกิจกรรมค้าขายภายใต้การบริหารจัดการและมีรายรับรายจ่ายของตนเอง

๙. รับจ้างทั่วไป หมายถึง การรับจ้างดำเนินกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตสินค้าเกษตรเช่น รับจ้างก่อสร้าง รับจ้างขนส่ง เป็นต้น

๑๐. สมาชิกในครัวเรือน หมายถึง ผู้อยู่อาศัย กินและใช้เครื่องอุปโภคบริโภคร่วมกัน โดยอยู่อาศัย ในครัวเรือนระหว่างวันที่ ๑ มกราคมถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๔ รวมกันตั้งแต่ ๖ เดือน ขึ้นไป

๑๑. การถือครองที่ดิน หมายถึง การคงในสิทธิของผลประโยชน์บนแปลงที่ดินของบุคคลในครัวเรือน ณ วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๔ โดยไม่คำนึงถึงกรรมสิทธิ์ที่แท้จริงของแปลงที่ดินนั้น ทั้งนี้แยกลักษณะการถือครองออกเป็น ๓ ลักษณะ

ดังนี้ ของตนเองเช่า และอื่นๆ ตามรายละเอียด ดังนี้

๑) ของตนเอง หมายถึง ที่ดินที่มีเอกสารสิทธิตามกฎหมายหรือเอกสารแสดงว่าได้เข้าถือครอง เช่น โฉนด นส.๔ นส.๓/นส.๓ ก สปก.๔-๐๑ สค.๑ กสน. ใบจอง (นส.๒) ใบไต่สวน (นส.๕) ใบเหยียบย่ำ นค.๓ และ สทก. เป็นต้น

๓) อื่นๆ หมายถึง ที่ดินที่เข้าไปทำประโยชน์ โดยไม่มีกรรมสิทธิ์หรือไม่ได้จ่ายค่าเช่า

๑๒. คำนิยามข้าว พืชไร่ พืชผัก ไม้ดอกไม้ประดับและสมุนไพร

๑) **ข้าวนาปี** หมายถึง ข้าวที่ปลูกในช่วงตั้งแต่วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๔ ยกเว้น ภาคใต้ฝั่งตะวันออก ตั้งแต่จังหวัด นครศรีธรรมราช พัทลุง สงขลา ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส หมายถึง ข้าวที่ปลูกอยู่ในช่วงเวลาตั้งแต่วันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ โดยไม่คำนึงถึงช่วงเวลาเก็บเกี่ยว

๒) **ข้าวนาปรัง** หมายถึง ข้าวที่ปลูกในช่วงเวลาตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ ยกเว้น ภาคใต้ฝั่งตะวันออก ตั้งแต่จังหวัด นครศรีธรรมราช พัทลุง สงขลา ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส หมายถึง ข้าวที่ปลูกอยู่ในช่วงเวลาตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๕ ถึงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๕ โดยไม่คำนึงถึงช่วงเวลาเก็บเกี่ยว

๓) พืชไร่มีรุ้น

พืชฤดูฝนหรือพืชรุ้น ๑ หมายถึง พืชที่ปลูกในช่วงเวลาตั้งแต่วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๔ โดยไม่คำนึงถึงช่วงเวลาเก็บเกี่ยว

พืชฤดูแล้งหรือพืชรุ้น ๒ หมายถึง พืชที่ปลูกในช่วงเวลาตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ โดยไม่คำนึงถึงช่วงเวลาเก็บเกี่ยว

๔) **พืชไร่ไม่มีรุ้น** หมายถึง พืชที่ปลูกในช่วงเวลาตั้งแต่วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ โดยไม่คำนึงถึงช่วงเวลาเก็บเกี่ยว เช่น ทานตะวัน ปอ ฝ้าย ฯลฯ ยกเว้น

มันสำปะหลัง หมายถึง มันสำปะหลังที่มีการเก็บเกี่ยวผลผลิตในช่วงเวลาตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๕ โดยไม่คำนึงถึงช่วงเวลาเพาะปลูก

อ้อยโรงงาน หมายถึง อ้อยโรงงานที่มีการเก็บเกี่ยวผลผลิตในช่วงเวลาตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ โดยไม่คำนึงถึงช่วงเวลาเพาะปลูก

สับปะรดโรงงาน หมายถึง สับปะรดที่มีการเก็บเกี่ยวผลผลิตในช่วงเวลาตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๔ โดยไม่คำนึงถึงช่วงเวลาเพาะปลูก

๕) **พืชผัก ไม้ดอกไม้ประดับ สมุนไพร** หมายถึง พืชที่ปลูกในช่วงเวลาตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๔ ยกเว้น

กระเทียม หอมแดง หอมหัวใหญ่ มันฝรั่ง หมายถึง พืชที่ปลูกในช่วงเวลาตั้งแต่วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ โดยไม่คำนึงถึงช่วงเวลาเก็บเกี่ยว

๖) **เกลือสมุทร (Sea Salt)** หมายถึง เกลือที่ผลิตขึ้นโดยการนำน้ำทะเลขึ้นมาตากแดดให้น้ำระเหยไปเหลือแต่ผลึกเกลือตกอยู่ (Solar Evaporation System) โดยมีช่วงเวลากำหนดการทำนาเกลือสมุทร ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ถึง เดือนพฤษภาคม ปีถัดไป

๑๓. คำนิยามไม้ผลไม้ยืนต้น

ไม้ผลไม้ยืนต้น หมายถึง ไม้ผลไม้ยืนต้นที่ยืนต้นอยู่ในช่วงเวลาตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๔ โดยไม่คำนึงว่าให้ผลหรือไม่

กาแฟ หมายถึง กาแฟที่เก็บเกี่ยวอยู่ในช่วงเวลาตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๔ ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๕๕ โดยไม่คำนึงช่วงเวลาเก็บเกี่ยว

๑๔. เนื้อที่ เป็นขนาดของแปลงที่ดินตามมาตรฐานวัดของไทย คือ ไร่ งาน ตารางวา ดังนี้

๑๐๐ ตารางวา เท่ากับ ๑ งาน เท่ากับ ๔๐๐ ตารางเมตร

๔ งาน เท่ากับ ๑ ไร่ เท่ากับ ๑,๖๐๐ ตารางเมตร

๑๕. เนื้อที่เพาะปลูก หมายถึง ขนาดเนื้อที่ดินที่ทำการเพาะปลูกพืช ในช่วงเวลา ตามนิยามศัพท์

กรอบหลักสูตรอบรมอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

๑๗. **เนื้อที่ยืนต้น** หมายถึง ขนาดเนื้อที่ดินของไม้ผลไม้อยืนต้น ที่ยืนต้นอยู่ทั้งหมด ณ วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๔ ings ที่ให้ผล ๒๖ ละ ยังไม่ให้ผลผลิตในรอบปี

๑๘. **เนื้อที่ให้ผล** หมายถึง ขนาดเนื้อที่ดินของไม้ผลไม้อยืนต้น ที่ให้ผลผลิตได้ในรอบปี ๒๕๕๔ รวมทั้งที่เคยให้ผลผลิตมาแล้ว แต่ปีนี้ ไม้ให้ผลผลิต

๑๙. **ประเภทสวน** เป็นการจำแนกลักษณะของสวนไม้ผลไม้อยืนต้น สำหรับการขึ้นทะเบียนเกษตรกรครั้งนี้ จำแนกลักษณะ สวนเป็น ๓ ประเภท ดังนี้

๑) **สวนเดี่ยว** หมายถึง สวนที่มีการปลูกไม้ผลหรือไม้อยืนต้นเพียงชนิดเดียว

๒) **สวนแซม** หมายถึง สวนที่มีการปลูกไม้ผลหรือไม้อยืนต้นตั้งแต่ ๒ ชนิดขึ้นไป โดยมีจำนวนต้นชนิดใดชนิดหนึ่งมากกว่าร้อยละ ๕๐ ของจำนวนต้นทั้งหมด

๓) **สวนผสม** หมายถึง สวนที่มีการปลูกไม้ผลหรือไม้อยืนต้นหลายชนิดลงบนที่ดินแปลงใดแปลงหนึ่ง โดยมีจำนวนต้นไม้ผลหรือ ไม้ยืนต้นแต่ละชนิดต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ ของจำนวนต้นทั้งหมด

๒๐. **จำนวนปศุสัตว์ ณ วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๕** หมายถึง จำนวนปศุสัตว์ที่เกษตรกรเลี้ยงอยู่ทั้งหมด ณ วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๕

๒๑. **ปริมาณการผลิต (ปศุสัตว์)** หมายถึง จำนวนลูกโคเนื้อหรือกระบือที่เกิดทั้งหมดตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ถึง ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๔

๒๒. **ผลผลิต (สัตว์น้ำ)** หมายถึง ปริมาณผลผลิตสัตว์น้ำที่ผลิตได้ทั้งหมดในช่วงเวลาตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๔ ถึง ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๔

๒๓. **ชลประทาน** หมายถึง พื้นที่ที่ใช้ในการเพาะปลูกพืชซึ่งอยู่ในเขตบริการภาคการเกษตรของกรมชลประทาน ซึ่งดำเนินการใน ลักษณะของโครงการชลประทานขนาดใหญ่และขนาดกลางเป็นหลัก

- โครงการชลประทานขนาดใหญ่ หมายถึง งานชลประทานเอนกประสงค์ที่ดำเนินการโดยกรมชลประทานในการจัดสร้าง เขื่อนหรือแหล่งกักเก็บน้ำมีปริมาตรตั้งแต่ ๑๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตรขึ้นไป หรือมีพื้นที่ผิวน้ำตั้งแต่ ๑๕ ตารางกิโลเมตรขึ้นไปหรือมีพื้นที่ ชลประทานตั้งแต่ ๘๐,๐๐๐ ไร่ขึ้นไป

- โครงการชลประทานขนาดกลาง หมายถึง โครงการชลประทานที่มีขนาดเล็กกว่าโครงการชลประทานขนาดใหญ่ คือ มี แหล่งกักเก็บน้ำที่มีปริมาตรน้อยกว่า ๑๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตรหรือมีพื้นที่ชลประทานต่ำกว่า ๘๐,๐๐๐ ไร่